

SZEGEDI HIRADÓ.

65-ik szám.

Vasárnap, nyárutó (augustus) 12-én 1860.

Második évfolyam.

Megjelenik:

Hetente kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Szentháromságutca, Geisler-féle ház, 872. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Szegeden házhozhordással: Egész évre 6 frt., — félévre 3 frt., — évnegyedre 1 frt. 60 kr. osztr. ért.

Vidékre postán: Egész évre 8 frt., — félévre 4 frt., — évnegyedre 2 frt. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasábos petisitor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beigtatásért 36 ujkr. A nyilttérben a háromhasábos petisitorigatási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Alföldi viszonyok.

Dugonics műveinek új kiadása.

Irodalmunk egyik kitünő bajnoka, a lángbuzgalmu Dugonics András iránt oly mérvben nyilatkozik honszerte, különösen pedig itt szülővárosában a bensőbb kegyelet; hogy — mint már lapjaink többiben tudaták — az ő hazafiai nagy érdemeinek valódi elismerése jeléül városunk legelőkelőbb terén, a Széchenyitéren fölláttatandó szoborral is obajtja Szeged legnagyobb fiát dícsőíteni.

E dícséretes törekvés már folyamatban van s egyesek nemes lelkesültsége által támogatva, örvendetes gyarapodással halad előre.

Hogy azonban mind a tervbe vett érc-szobor minél inkább megfelelő legyen a nagy honfi elévülhetlen érdemeinek, mind pedig egyuttal a dícsőtendőnek szellemgyümölcsei is mintegy új életre ébresszenek; hogy míg a hálás kegyelet elé tisztos alakját érebből varázsolja az alakító művészet, szelleme is újra fölélesztve sugározzék szerte a fogékony keblekre s újra termékenyítőleg hason: Szeged lelkesének közkívánatára határozattá lön, műveiből egyelőre legalább néhány válogatott részt juttatni a jelesét igazán méltánylani törekvő közönség kezei közé; hogy a hálás utód a dícsőtőlnek szellemét vele szorosabb társalgás útján közelebről ismerhesse, mint épilletes házibarátnak szeretetét családi sarjadékra is átszállithassa, s amennyire lehetséges, hagyományos érzelmekben is örökíthesse. E kegyelet nélkül a szellem emberének, az eszmék magvetőjének méltatása ugys csak hiányos vagy épen látszatos lehet.

Ily kettős emlék fölláttatásához, — mely teljesebbé s valódibbá teendi Dugonicsunk tiszteletét, — járulni kétszeresen tartozó kötelességemül ismervén, készséggel fogadtam el a bizalmas fölhívást jelesünk műveinek sajtó alá rendezésére ama jó remény fejében, hogy a kitünő férfiú iránt szelében nyilatkozó lelkesültség ez idő igényeihez képest mindenkép rajta lesz a nemzeti becsületre való indítványnak kivitelén, — azon tervnek valóstításán, mely nem csak némán intő, de egyszersmint hathatósan szóló és szellemileg dűsan kamatozandó emlékekkel igérkezik megfűszertelni irodalmunk nagy uttörőjének érdemeit, kit főleg ama kiváló érdem emel ki irodalmi kortársai közül, miszerént a hazafiai szellemet a nemzet minden rétegein, minden idegszálán áthatóvá s élénken munkássá varázsolni igyekvők, s e törekvését nem csekély eredmény koszorúzza.

Vannak, kik azt hiszik, hogy Dugonics a maga korában egészen betölté ugyan helyét; de az azóta keletkezett művésziebb szellemtermények által már teljesen háttérbe szorult, s nincs is miért fölköltöteni többé szunynadni eredt szellemét! E véleményt azonban, ha a fönebb érintett lelkesedés nem ejtené is le, kénytelenek vagyunk azon kétségbevonhatlan tényre figyelteni, mely szerént nemzetünk előkelőbb része s tán dereka is a félé század óta jelentékenyen fejlődött tudományos irodalomnak diadalmasabb műveire van ugyan utalva; de mögötte a nép milliói is mindinkább fejlenek a szellemi táp igényeire. És ezek számára a népies elemet fölkarolni buzgó törekédett Dugonics

még ma is nem csak kedves, de épilletes társalgóul is szolgálhat. Sőt igen is nemzeti becsületünkre való lesz, ha az izlés annyi tévedései dacára, mennyibe azt a céltévesztett művek bonyolíták, találkozni meg minél számosabb kebel, mely az ujjal fölbresztett ébresztő lelkes eszméinek befogadására kitárul.

E hitben mondjuk, hogy bizony még ma is létezik az a közönség, melynek számára érdemes Dugonics András műveit újra kiadni anélkül, hogy a nemzeti szellem más dícső fölkenetjéi tiszteletök fogyatkozását látnák; sőt inkább szellemországunk tágalásával amazoknak is fokonyként méltóbb elismertetésére számolhatni ez uton.

Nem egy romlatlan lelket fognak Dugonics művei még ma is dícső eleink iránti kegyeletre ébresszen, az ősök vérével szerzett s megvédett hazának lángoló szokolmére gyulasztani, a hajdani erények s jámbor szokások föntartására és ápolására buzdítani ép úgy, mint akkor, midőn azon érzelmeket, melyek már a nemzet jelentékeny részében férfias szilárdultak, lelkes pályatársai közt mondhatni kiválólag ő igyekezett szendergő rügeikből kijeitni. Még ma is van elég őy bimbó, melynek kinyílására az ő szelleme lesz tán a legalkalmasabb verőfény. Ma is lesz elég jámbor családapa, ki a mestergerendán tartogatott szerény könyvgyűjteményéből a szent könyvek után a mi jó Dugonicsunkból tartandja kedélyképző fölolvásait a nádföldi szerény lak fogékony népének; mint ahogy ezt egykoron gyermekjeinkben tapasztalók s mely zsenge érzelmek első alapját teszik az olytán lelkesültségnek, melylyel férfikorunkban minden dícső iránt hevülünk. Ezentul is nem egy jóra való csemetéje nemzetünknek fogja Dugonics András műveinek olvasása közben tüllelkesülve fogadni, aminő fogadás gyermekszívünkéből fakadt vala egykoron, hogy kiolthatlan hűséggel igyekszik szolgálni az isten után „mindentadó hazát.”

Csaplár Benedek.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

Ujabb fejlemények.

A n.-várad márványbánya művelete, melyet lapunk is többször említett s melynek szép fekete márványából nekünk is küldött mutatót a tulajdonos, ez év tavaszán a vállalkozók közt előfordult viszály folytán megszűnt. A „Debreceni Közlöny” fölszólítja a tőkepénzeseket, ne hagyják e reményteljes bányagyűjtést elesni, ne e nagyreményű aranyeret elrekedten heverni.

A pesti városközségnek 1848 óta megszüntetett gazdasági bizottmánya a hatóság rendeletéből újra visszaállított. Ennek következtében a közsegítanácósok kebeléből 8 választott meg gazdasági tanácsossá, két pótférval együtt, kik f. hó 2-án maguk közül elnököt választottak.

100. — A közbejött akadályok miatt meg nem történhetett nógrádmegyei gazdasági egyetemi kiállítás csak jövőre fog megtartatni.

A „Neustes Nachrichten” mint bizonyosat közli, hogy a német vasutegylettel egyetértőleg indítványoztatott volna oly különvonat Bécs és Páris közt, mely oda és vissza 25 frt ezüst pénzért szállítana egy személyt, s hogy ezen indítvány már határozatba is ment. Hasonlóképp el lenné az is határozatba, hogy Triesztbe 10 frtért lehet ezentul kéjkirándulást tenni.

† Bécsben ismét új biztosító társaság alakult. Címe Norden (észak). Nem tudjuk, mit hoz magával, de annyi bizonyos, hogy északról nem igen jót szoktunk várni.

† Az Anker, melynek furcsa eljárását már többiben emlegettük, kissé kellemetlen helyzetbe jutott. Egy bécsi újság azzal fenyegeti, hogy mindaddig, míg kötelességének eleget nem tesz, minden áldott napon a lap homlokán fogja eljárása jogtalanságára figyelmeztetni.

† Külföldön, jelesen Poroszországban azon vannak, hogy mindennemű hírlapbélyeg megszünjék; Bécsben pedig ottani lapok állítása szerént ezután a lapokba nyomtatott szinlapokat megadóztatni készülnek.

100. — Ismét új postajegyek fognak életbe lépni.

— A gróf St.-Genois d'Anneaucourt-féle kölcsön kisorsolása alkalmával nyertek: 6198. sz. nyer 70,000 frtót; 13468. sz. 3000 frtót; 10170. sz. 1000 frtót; 46923. és 49412. sz. 500 frtót; 250 frtót nyerne: 6929 20484 21493 és 28112; 200 frtót nyerne: 4712 24446 33041 38127 44257 és 73996; 120 frtót nyerne: 4548 6383 9136 13458 21970 23851 35800 36537 38798 45688 46519 47803 52350 61265 és 64224; 65 frtót nyerne: 1318 1367 2835 3145 3380 4813 5047 6148 6187 6365 6722 6852 7575 7638 8633 8672 8784 9185 10054 10074 11591 12782 13992 14608 15621 15999 16301 16503 17431 18219 18240 18990 19081 19384 19498 19955 20621 20990 21043 21587 22546 22647 23701 23748 24496 24562 24622 25027 25092 25403 25801 26804 27434 27437 27527 28417 28222 28280 28938 29299 29473 30175 30400 31656 31770 32972 33243 35406 35547 35792 35922 36588 37182 38893 39168 39360 39681 39971 41504 41712 42189 42453 42483 42849 43774 44017 44138 44559 44637 45476 45823 46600 46603 47316 47606 47790 47857 48527 48640 48690 48811 48889 49022 49499 50484 50558 50824 50870 51032 51720 52225 52239 53129 53483 54189 54240 54660 54777 55040 55934 56603 56829 58252 58547 58773 59019 59120 59133 60498 60561 60673 60681 61507 61529 61792 62398 63032 65656 67181 67381 68373 68681 68727 69716 70121 70267 70944 71233 72187 72432 72535 72652 72675 72816 72963 73519 74006 74197 74225 74263 74324 74615 76697 77071 77574 78285 78788 78807 78870 79673.

Tárogató.

100. — A „Pesti Hírnök” következő örvendetes újdonságot közöl: „Mint halljuk, a nevről Magyarországot már ismeretes Rotter ur, a budai főreáltanoda egyik tanára, egykor, ha nem tévedtünk, Grécben politikai lap szerkesztője s több külföldi lapok levelezője, a tanodai szilnapokon át Németországban tudományos, nevezetesen ethnographiai utazást teend államköltségen. Ezen útjában az érdemes tanár ur valószínűleg az antik Augsburgot, a magyarországi bányákon fölgazdagodott híres Fuggerek bölcsőjét s a nem kevésbé híres A. A. Z. székhelyét is érinteni fogja. A buzgó utas valószínűleg igen érdekes híreket viend magával hazánkról s ezt tőle kitelhetőleg mindentül ismertetni fogja. Hogy az érdemes utazó kellő nyugpontokban hiányt ne szenvedjen, a pár év óta Pesten gazdálkodó Lauffer könyvkereskedő ur nagy számu ajánlólevelekkel látta el.” — Örvendetesnek mondjuk mi ezt, mert azt hisszük, hogy az ilyen embereknek csak öröm lehet szerencsés utat kívánni.

100. — Molnár György, az általam várva várt szinigazgató már három év óta törekszik társaságával a budai nyári szinkörben föllépni. Maga e szinköri német társulat igazgatója hajlandó volna a szinpadot hat előadásra átengedni s azt obajtofta, hogy Molnár társasága már e hó 16-án föllépjen; de végre is a magyar szinjáték a budai szinkörben hatóságilag lefűttatott.

100. — A „Pesti Hírnök” alsó-ozori levelezője a betöltött Illésházy-féle mise leírása után a következőket közli: „Bár ugyan a hosszadalmaságtól kissé tartok, bár csak azért is, nehogy nemzetünk s nemzetiségünk ellenei armánykodásait kivivottaknak tekinthessék, szükségesnek látom még megemlíteni: miszerént az e alkalommal jelen volt Trencsénmegyének számos tagjai, de főleg annak közbirtokossága, a honunk kedves — nyaktörő — barátjának, a bécsi „Presse” nek 185.